

Világnapok korát éljük, a figyelem felkeltésének ezzel a modern eszközzel számos szakterület él. A múzeumok nemzetközi szervezete az 1970-es évek végén határozta el, hogy a patinás intézményekre irányuló figyelmet egy májusi napra (május 18.) összpontosítja. Azóta minden évben egyre több országban szentelik e napot a múzeumok annak, hogy tevékenységüket minél szélesebb körben megismertessék, s oly módon szólítsák meg a látogatókat, ahogyan máskor nem. Az 1990-es évektől kezdve egy-egy ajánlott központi gondolat – az idén az ifjúság megszólítása – köré szerveződnek a rendezvények.

A múzeumok, ezek a jellemzően a polgári korban létrejött közintézmények, persze nemcsak az ilyen különleges alkalmakkor, hanem a hétköznapi életben is keresik helyüket változó világunkban. A leg-

Közvetlen közelről

szélesebb társadalmi környezetük felől a múzeumok határozott elvárás-ként érzékelik a nyitás, illetve a korábbi kínálat megújításának igényét. Felerősödik a szórakoztató, kellemes időtöltést nyújtó rendezvények jelentősége. Az arisztokratikus elzárkózás kora a múzeumok életében végérvényesen lejárt. Bár elsődleges feladatuk továbbra is a kulturális örökség tárgyakban rögzült emlékeinek gyűjtése, megőrzése, rendszerezése, feldolgozása. De az óvó gesztus egyre inkább csak a műtárgyak „testi épségének” megőrzésére vonatkozik. A tárgyi gyűjtemények köré vont falak átláthatóbbá válnak, virtuális bástyák őrködnek a műkincsek fölött. A múzeumokban őrzött kulturális javak ma már nem csupán a kiállítóterem falain, kiállítási vitrinekben láthatók, hanem a laikus érdeklődők széles rétegei számára is nyitva állnak azok a csatornák, amelyeken keresztül korábban elképzelhetetlen mennyiségű adathoz, ismerethez juthatnak. A muzeális közgyűjtemények igyekeznek a maguk lehetőségeihez mérten lépést tartani a digitális technika fejlődésével, s megfelelni az információs társadalom kihívásainak.

Számos nagy európai, s több hazai múzeum – többek között a debreceni Déry Múzeum – kiállításainak, műkincsállományának java megtekinthető a világhálón, vagy megvásárolható és hazavihető egy CD formájában. Mondhatjuk-e, hogy ezzel lejárt a múzeumok, a múzeumi kiállítások, a múzeumlátogatások kora? Hiszem, hogy nem. Mint ahogyan a film megjelenésével nem múlt el a színház, nem haltak el a színházi előadások, hiszen a színház csodáját, a jelenlévő élményét nem tudja felülmúlni semmilyen technikai bravúr. Ugyanúgy a múzeumi élmény lényegét, a műtárgyakkal való testközelű találkozást, az eredetiben, közvetlen közelről szemlélhető műalkotások, relikviák varázsát semmi sem pótolhatja. Nincs az a nagy felbontású digitális felvétel, amely felérhet azzal a látvánnyal, amelyben mondjuk Botticelli, vagy Csontváry képeit szemlélve, az eredeti arányokra, színárnyalatokra rácsodálkozva részünk lehet.

Magyari Márta
muzeológus

Ellenfény

Jogosi

A tapasztalatok azt mutatják, nehezen boldogul az autótársadalom az egyenrangú útkereszteződésekkkel és a jobbkezes-szabály használatával. Bizonyára sok koccanás történetet a Tócsókertben, hogy döntés született: táblák kerülnek ki, s azok szabályozzák, melyik csomópontban kinek lesz elsőbbsége.

Nyilván kényelmesebb így közlekedni. Még akkor is, ha ennek ára van. (A tervek, a táblák, a táblák kihelyezése mind pénzbe kerül...)

De talán annak a taxisnak is igaza van, aki azt mondta: érettségi alatt nem engedne jogosítványt szerezni senkinek. Mert jó esetben az tényleg nem csak egy papír, okmány fényképpel meg pecséttel. Hanem igazolása annak: birtokosa ismeri a szabályokat, és alkalmas arra, hogy részt vegyen a közlekedés nevé, össznépi társasjátékban.

(szem)

De mi legyen Rúzsa Magdolnával?

Hogy Rúzsa Magdolnával mi lesz, az tulajdonképpen már eldőlt. Lesz lemeze, amihez majd a TV2 celebrity-holdudvarához tartozó, Magdinál jóval kevésbé tehetséges zenészek írnak sablonos-elcsépeelt számokat, émelegős-teátrális szövegekkel. Kerül a CD-re egy-két duett is, amivel vissza lehet hozni a reflektorfénybe pár fakulófélben lévő, fahangú sztárocskát. (Joplint meg felejtse el, az rétegzene, nem kapós a piacon.) A velejükig trendi sztájlisztok előírják neki, mit vegyen fel, és melyik profiját mutassa a kamerának. Elhelyeznek rajta egy-két, piaci bevezetésre váró divatcikket, aztán ezt az egész produkciót buszra teszik, és végigturnéztatják velük az ország ösz-

szes hipermarket-parkolóját és túrházát. Kötelező fellépés Szulák Andrea összes műsorában, kötelező magánéleti zűrkitálalás a csatorna sztárpletykarovatában és a szerződött bulvárlapokban.

De Magdi talán még ezt is kibírja. Talán nem húzzák le magukhoz a rácsimpaszkodó kullancs-sztárok, kivételes tehetsége átragyog talán még ezen az egész provinciális pléjbekk-hakni mörcsöndájk-marketing mocsáron is, s ha lejár a szerződése a Pély Barnákkal, Somákkal, Tillákkal és Szulák Andreákkal, még énekelhet is, olyat, amelyet ő akar, és úgy, ahogy csak ő tud. És akkor a második lemeze igazi csuda lesz.

Nem kérdés hát, hogy mi lesz Rúzsa Magdolnával. Az a kérdés,

hogy mi lesz a testvérével, a szüleivel, a falubeliekkel. Hogy mi lesz a magyar állampolgárságuktól megfosztott határon túliakkal. Mert hadd emlékeztessen arra a nyájas olvasót, hogy Magdi és a többiek úgy juthatnak magyar állampolgársághoz, mint bármelyik szenegeáli, jemeni, indonéz vagy baszk. Megalázó bürokratikus tortúra árán, vizsgákon bizonygatva, hogy ők bizony alkalmasak magyarnak lenni. Mert nem számít a magyar anyanyelv, a magyar kultúra, hogy magyarnak vallják, hiszik, tudják magukat. És hiába lábad könnybe az egész ország, amikor Magdi színpadra lép – volt egy népszavazás arról, hogy a Parlament tárgyaljon-e a

határon túli magyarok könnyített állampolgárságáról, s akkor ez a könnybe lábadós ország nem a lelkiismeretének, hanem a szocialista-SZDSZ-es propagandának hitt. Ők azt mondták, a bátor hazafi nemmel szavaz. Azt is mondták, hogy ez egy rosszul feltett kérdés. Hát, tisztelt bátor hazafiak, önké az ország és a hatalom, tessék hát feltenni jól a kérdést, és megadni a jó választ. És addig is, ahányszor meghallják énekelni Magdit, aki önkének egy szerb lány, egy idegenrendészeti tétel, legalább egy kicsit érezzék magukat kellemetlenül. Ott mélyen, legbelül.

Petromán László